

Anykščių centrinė biblioteka

Etnografinis vaidinimas
„SUBATOS VAKARĖLY“

1976

Anykščiai

Anykščių centrinė biblioteka

TURINYS

1. Etnografinis vaidinimo programa - I psl.

2. Raktišonė (scenarijus) - 2-7 psl.

ETNOGRAFINIS VAIDINIMAS

3. Raktišonės aprašymas - 8-9 psl.

4. Subatvėnė (scenarijus) „SUBATOS VAKARĖLĪ“

5. Subatvėnės aprašymas - 10-11 psl.

6. Subatvėnės aprašymas - 12-13 psl.

Medžiagą surinko
ir darbą apipavidalino
S. Tankūnienė

1976 m.

TURINYS

1. Etnografinio vaidinimo programa - I psl.
2. Naktigonė (scenarijus) - 2-7 psl.
3. Naktigonės nuotraukos - 8 - 9 psl.
4. Subatvakaris (schema) - 10 psl.
5. Subatvakaris (scenarijus) - II - 22 psl.
6. Subatvakario fotografuota medžiaga - 23 - 31 psl.

N A K T I G O N Ė

Veiksmas vyksta Niūronių kaime. Dalyvauja 30 vyrų, tame tarpe trys senesnio amžiaus, dėdėmis vadinamų.

Atjoja Jonas ir Petras. Jonas - greitasis, nenuoramas, gyvas, Petras - geros širdies, bet lėtas, užsisvajojęs. Atjoję nulipa nuo arklių, juos pančiodami kalba:

JONAS: - Kažna gi ar šindei čia rinksis kas daugiau ar ne? Šnekėjom, kad sūbatoj gi josma čia.

PETRAS: - Tai kažna laužų kursta, ar vakaruškan josta?

JONAS: - Aš tai tikrai josiu. Va Adomas atjos, tai pridodu arklius ir kudioš.

PETRAS: - Aš tai niekur neisiu.

JONAS: - Baik tu čia nukabinis nosį vaikčiat, mergų močia da nenumire, ko čia markatnijies!

(Pavaro arklius tolyn, pasigirsta kitų naktygonių daina):

Tylus tylus vakarėlis
Teip ramu unt lauką,
Šviesiai rausvi debesėliai
Padangemis plauka.

Jau nutila paukštužėliai
Upės nebanguoja
Mūsų broliai brolužėliai
Dalgių nevaliuoja.

Melynake sesutėla
Gelių prisiskynus
Iš gailiųjų ašarėlių
Vainikų nupynus.

Nors sutema naktužėla
Ilgu čia palikti
Sesės balsas širdį spaudžia
Negaliu palikti.

(Jiems atjojus prie dainos prisijungia visi).

PETRAS: - Aikit arklius sutvarkykit, kalai gi čia staves.

(Tvarko arklius).

JONAS: - AINU sausu kelmų, pagalių paieškat, gal kas laužų sumisliis kurt.

(Jonas nueina, Petras išsitiesia ant žolės. Pasigirsta lakštingala.)

Petras: (Uždainuoja)

Ka ir jūs nemiegate, jūs valios paukšteliai,

Kur tik širdis trokšta, ti naša sparneliai.

Užmik lakštingėla, aš čia viens paliksiu

Žinok, kad šių naktį tik aš neužmigsiu.

(Sugrižta Jonas su kitais nešini kelmais ir žabais, ruošia laužą. Pasigirsta daina).

Per šilalį jo jau tumbai tumbai bai,
Kelia nežinojau, tumbai tumbai bai
Ir nēr ir nebus kaip mana mergela
Tumbai tumbai bai tumba tumba čha-cha!

Sau kemelį šluoja tumbai tumbai bai
Ir linksmi dainuoja tumbai tumbai bai
Ir nēr.....

Graži pažiūrėti tumbai tumbai bai
Meili pakalbėti tumbai tumbai bai
Ir nēr.....

(Atjoja penki bernai).

KLEMENSAS: - (Lipdamas nuo arklio) Aha! Jūs jau čia? Ir mes išlaikem žodį.

KAZIMIERAS: - Aš misliju, kad čia šindei linksma bus.

JONAS: - Bus bus linksma, tiktai kažną katram krašti.

(Ateina visi kiti jau anksčiau paleidę arklius nešdami apinasrius ir dainuodami)

Pēr šilų jo jau šili šienų pjoviau
Vidury šilalia šienelį padžioviau

Šenelis suvyta, žirgelis sukrypa
O kaip aš nujosiu pas sava mergelų

Saulala pakila, rasela nukrita
Rasela nukrita, dalgela atšipa

KLEMENSAS: - Tai kaip, kūrsmo laužų ar josma kur?

JUOZAPAS: - (Su skrybėliu) - Tegū arkliai da biški paėda, aš tik iš plūga iškinkiau.

KLEMENSAS: - A kadu gi tu arei? Mačiau gi šieną ejai pjaut?

JUOZAPAS: - Iš ryta šienų pjoviau, a pa petų ariau. Va par nedėli išdžius, paldieniki galėsma vežt.

(Ateina trys dėdės su apinasriais)

- PETRAS: - Va gi ir dėdes ataina!
- JUOZAPAS: - Ot gerai, bus kam arklius pažiurėt. Dabar jau vakaruškan tikrai trauksma. Bus kam arklius pažiurėt.
- JONAS: - Aš va tamstai, dėde, kad pažiurėsi, ir liujkų, ir cibukų, ir tituna trupučiukų.
- ADOMAS: - Neraikia man tava nei cibuką, nei tituna, aš sava tabokas visų kapši turiu (uždainuoja).

Seniau liujkės medžia dirbtas
Varium apsadintas
A kapšiukas su kutosais
Iš fabrika imtas.

- JONAS: - Nu tai kaip, dėde, a?
- ADOMAS: - Aha, šindei tai pasaugak, a anuočes kai davet biški užsnust, tai kelnias ir runkoves susiuvat. A Anuprų tai prie berželia buvat pririši.
- KLEMENSAS: - Ne ne, dėde, jau nebedarysma teip nikadu.
- ADOMAS: - Tai sėskim da paskalbėkim. Paskiau gal da susderėsma, dabar da unkti. Va skiltuvus, uždekit laužų. Matai, kai kurijam tai unt nedėgulį pridedsma. Neraiks čerčikų gadint, a jum neraiks na gaspadines vogt.
- JONAS: - Aha, dėde, gal jau žinai, gal bobas apskunde, kaip mes anuočes čerčikus vogem. Pavogi tik kad ir čerčikus, tai paskiau už visas bėdas lieki kaltus. Kad ir šuva kiaušinius suvėda, tau vistiek bėda.
- ADOMAS: - Agi nevokit a paprašykit. Matai, jeigu vagi virvelų, tai vogsi ir kumelų, a jeigu vagi degtukus, tai vogsi ir rubliukus.
- JONAS: - A dėde armonikų ar atsinešei?
- ANŪPRAS: - Taigi mačiau ir JURge armonika unt berželia kaba, da nārėjau pakavot ale paskiau pamislįjau, kad neapsmoka. Aik atnešk, unt dirvanėlia palikau.
- ADOMAS: - Uždainuokim kol atneš. Gal da daugiau kas atjos.

1. Šių naktį par naktį gaideliai gėdoja
Negedokit gaideliai, netrumpinkit naktelas
3. Da neišvariau puse pradalgėlia
Unt dalges pasirėmiau, unt dalgelas rymojau
4. Išauša aušrela, parekes saulala
Aisma broliai lunkelan, pjauti žalia šenelia.

(Atneša armoniką, truputi pagroja. Bernė tarpusavyje šoka. Užgroja „Subatos vakarėlį balnojau juodberėlį“ - visi dainuoja)

- JONAS: - Tai kaipgi su vakarušku, dėde. Susitarsma ar ne? Ba jau pats čėsus.
- ADOMAS: - Tai kurgi jau lėksta?
- JONAS: - Užuožeres prie Ilgia ežerėlia.
- ADOMAS: - Ale gi ir išsirinkat - lig. Anykščių kokie pinki kilometrai, a da lig Užuožerių trys-keturi.

KLEMENSAS: - Bernui kaip šuniui ir pinki varstai neiškelia. Bala -
ne tvorą, purvus - ne degutus!

ADOMAS: - Jokit jokit, kai jum iškres kokių štukų, kai uždaris ka-
maran, tai raiks pra kamonų list, tadų žinosta. Mun tai
teip buvo vienu rōz jaunystei. Nuvėjam kiton ulyčian va-
karuot. Gražiai prieme, paskiau pradėjam mergas viliot,
tai bernai kaip užstate piestam visas priemenes duris!
Pradėjam ieškot pra kur išeit ir sulindam kamarañ, a pas-
kiau susradam kaminų a kāmīni lašiniai kabėja. Tai kol
mes nukabinėjam tuos lašinius, kol virvelas na lašinių
sušaišiajam, sustaukavam išsidirbam visi, let nelet iš-
šliaužem.

Prieinam pre sava arklių nebepažįstam - karčiai
ir vuodegas nukarpyta, a vietaj viena mana prieteliaus
kumelas - ažys priryštus. A kugi darysi, kam gi pasiskūsi.

ANUPRAS: - A mes iš sava ulyčias tai ne teip bernus vydavam. Vienu
rozų mūsū mergų pradėja viliot taks Butaučiokus iš Nau-
janių. Tai mes teip padarem. Nuveja vienus iš mūsū tas
mergas klētīn ir atsigula jas lovan. Ir lauke. Ataina Bu-
taučiokus tik šlami šlami lovan, apskabiña jį, myslija
kad merga. Gramanėja, bučiuoja. Tai tas kaip sueme už gerk-
las, saka nešdinkis sava ulyčion, ar ti mergų nebeužtenka.
Tai tam jau neberaikėja atait.

VINCAS: - A mes tai labai gudrūs ir drūsūs būdavam. Mūsū niekus ne-
pagusdindavā. Aidavam par svetimas mergas, kaip par šienų.
Vienoj ulyčioj tai net susiderėji buvam. Saka katras iš
jūsū bus drusiausias, tai gražiausių mergų išpirsma. Tai
saka, išsedėkit kas nors prie nabašnika vienus par nakt,
tai pamatysma jūsū drusumų. Aš ir apsiemiau. A ti mat buvo
jų susitarta, kad vienus atsiguls graban, ir kai sedėsiu
pradės keltis iš grabą. Nuveda mañi takion apžėlusian gry-
čelan, saka čia labai biednus numire, neturi nei giminių,
aik tu ir pasedėk. Aš gi nieka nežinojau. Sėdžiu sėdžiu
ir miegus apeme, tik žiūriu nabašnikas kelias. Tai aš mat
kaip stvėriau kačergų iš kumpą, kaip daviau galvon, sakau
jei numirei tai ir gulėk, kō čia velnia kilojes!

(Tuo tarpu užsimoja pagaliu į kitų paruošta kerepētą).
Visi pradeda mušti kerepētą.

JONAS: - Ei vyrai žiūrėsma katram geriausiai šindei seksis vaka-
ruškoj. Davai kiaulų varam dvaran.

VISI: - Varam!

/Žaidžia varydami kiaulę dvaran/.

JONAS: - A Klemensui kad sekės! Žiūrėsma kaip vakaruškoj sesksis.

ADOMAS: - Palaukit palaukit gal iš visa paims pušinį toj jūsū
vakaruškoj.

Anupras: - Ne pušinį ale žiūrėk, kad peile negautum pašonen.

/Tuo metu kai visi išsirengę žaidžia, kažkas paima Klemensū skrybėlę
ir įmeta į eglę. O į kitą eglę įmeta Juozapo sėrmėgą. Žaidžiantieji
to nepastebi/.

JONAS: - Nu tai kaip, ainam vakaruot?

PETRAS: - A tu tai kaip tikrus aitvarus, ir aini kaip skarbavas jau-
tis per ulyčias/Jonas juokesi/Žinam žinam tava vakaruškas
Kožnū nakt tavi vis raikia vakaruškan palaist, vis pa kelias
ulyčias apjoji par nakt.

JONAS: - Nu tai ir tilėk, kad žinai.

KLEMENSAS: - Aš tai jau pėsčius neisiu šitiek kelia. Jeigu jojam, yai
tik raiti.

- ADOMAS: - Jok jok, kai rasi vietaj kumelas oži pririštų, tai žinosi.
- KLEMENSAS: - A mes arklių ir nerišma, palaisma margakelnia Žėbas dabiluos ir tegu ganas. Da netakiuos vilkašeres paės.
- JUOZAPAS: - A mana kuinus netikis - nenoriu.
- KLEMENSAS: - Sėsk va unt mana - abu nuneš.
- JONAS: - Galim ir pa du unt viena jot.
- KLEMENSAS: - /Pasigenda savo skrybėlio/Tai kugi josi - kepeliuše nebėr. Ei jās, paškustvas, kepeliuši atiduokit.
- PETRAS: - Žiurėk žiurėk, tava kepeliuši varna gūžtų suka.
/Klemensas pasiima lazda ir bando nusiimti skrybėlę, kol nuima/
- JUOZAPAS: - /Juokesi/A mana sermėga kad gi maskatuojas!
- JONAS:/Uždainuoja/: - Čimči drimči, šakar makar, kur buvai Juozeli vakar.
- JUOZAPAS: - Par Maušiukų baliavoju, kailinelius praulioju.
- JONAS: - Būčiau gryžis kad nespejau, patvary par nakt gulėjau.
- JUOZAPAS:- Čimči drimči šakar makar, ka negrįžai nama vakar.
/Su Juozapu dainuoja visi, nuimama nuo eglių sermėga ir skrybėlė/
- JONAS: 2- Nu tai jojam gi jās bedušnikai!
- KLEMENSAS: - Jojam jojam. Ale dėdes nenulaiskit labai toli mūsų arklių, kad neraiktų rytoj talkon ait.
- ADOMAS: - Nu tai žiūrėsma. Va žioč kad žintus būtum, ale sulauksi. Kur velnis nuneš ti ir mergų gausi. Ale žinokit, svetimos ulyčios mergas už žirni mažesnes, už velni piktesnes.
- JONAS: - Mes tamstai, dėde, (kreipiasi į Adomą) ir pusbanki unt kita, rozą susitarsma.
- ADOMAS: - Teip teip, gausi iš tau pusbanki. Kai gausta sprundan, tai špyga bus.
- JONAS: - Nu, dėde, Užuožeres saka, kad nebūna muštynių.
/Ima visi apynasrius ir eidami arklių dainuoja/:
Tykus vakars be vėjo be vėjo
Lakštingėla čiulbėja čiulbėja
Mergužėla daržely daržely
Žalias rūtas ravėja ravėja
OI mergela mergela
Ar nematei žirgelia žirgelia
Matyt mačiau žirgelį žirgelį
Sava tėva dvarelį dvarelį
/I vakarušką joja dainuodami/
šviesi naktis mėnesiėna
Gražu joti vandravoti
Oi žirgelį juodberėli
Taisyk kojas į kelalį

7

Taisyk kojas į kelalį
Raiks tau joti veškelėliu

Raiks tau joti veškelėliu
Ir sustoti pre varteliu.

/Gali būti dainuojama/

„Ant tėvelio didžio dvaro„

„Gale tėvo lauko„

„Atsisakom nuo senojo svieto„

„Subatos vakarėli„

„Mylėjau mergelų pusantrų meteliu„

„Či laukiau laukiau subatvakarėlio„

šio dainos tekstas

Juozo Pratkelio

scenarijaus autoriai:

R. Budreikienė ir

O. Balaišienė.

Foto nuotraukos

Juozo Pratkelio

1975 m.

Reskasi naktigowier
Foto y Prothelis
1975—.

Hakt.gonia pro leiso

Foto of Prothelia

1945-

S U B A T V A K A R I S

/Schema/

I. Šeimininkai ruošia vietą subatvakariui. Šluoja, tvarkosi.

Daina „Ar aš tau, sese, nėsakiau“

Užuominos apie pažangių idėjų skleidimą.

II. Pradeda rinktis vakaruotojai

Atidainuoja merginų pulkas,

paskui - vaikinų pulkas,

po to - ir merginų, ir vaikinų,

ateina naktigoniai,

atvažiuoja muzikantai. Juos sutinka susirinkusieji.

III. Vakarojimas.

Šokiai „Klumpakojis“, „Polka“

Juokavimai ir pokštai

Žaidimas „Vištelių gaudymas“

Dainos

Rateliai: „Gražus mūsų jaunymėlis“, ir „Šitam dideliam būry“

Senimo kalbos (turėtų išryškėti ir viena kita pažangesnė idėja).

Senimo šokiai: „Kadrilis“, „Padispanas“

Žaidimas „Katinas ant pečiaus tupėjo“

Dainos: Daina apie Paežerių kaimą, „Saulutė raudona“

Bendras visų vakaruotojų šokis - valsas

šokis „Noriu miego“

Trumpi pajuokavimai

Daina „Saulutė nusileido“

Suktinis

IV. Skirstymasis.

Toną duoda senimas

Užuominos apie slaptus suėjimus

Skirstymosi dainos

Lieka kapela. Publika kviečiama šokti.

S U B A T V A K A R I S

I. Pasiruošimas

Valstiečio kiemas, tvorā, vārteliai...

Šeimininkų dukros ruošiasi vakarojimui: šluojamas kiemas, barstomas smėliu, statomi suolai, kabinami vainikai. Čia susirinkę ir daugiau kaimo mergaičių. Po vieną, dvi ir toliau renkasi.

Merginos dainuoja:

Ar aš tau, sese, nesakiau,
Ar tau žodelio nėtariau:
Iššluok kiemelį subafoj,
Atjos bernelis nedėlioj...

Atjojo ponai septyni,
O jų tarnaičiai devyni,
Atjos ir šelmis bernelis,
Kiek jis iškados pridarys.

Pririšo žirgą prie tvoros,
Prie lelijėlės ir rūtės,
Pamuistė žirgas galvelę,
Išlaužė uosio tvorelę.

Išlaužė uosio tvorelę,
Ištrypė rūtų darželį,
Išrovė rūtą iš šaknų,
O lelijėlę - iš laiškų.

Vai bėgsiu greitai tekina,
Pas motinėlę verkdamą,
Močiute mano, kas daryt,
Kaip tą rūtėlę prigydyt?

Palaištyk rūtą vandeniu,
O lelijėlę vynėliu,
Prigis rūtėlę iš šaknų,
O lelijėlę - iš laiškų.

Dainuojant paskutinį posmą, pasirodo Juozas iš Pašventupio kaimo. Jis jau iš toliau pradeda armōnika pritarti dainuojančioms, o paskui, pabaigus dainą dainuoti, užsiremia ant tvoros ir atsmaukia kepurę.

JUOZAS:- Sveikos gyvos, mergužėlės!

ADĖLĖ:- (šeimininkų duktė) Gyvos sveikos, gražios skaisčios - ki-
taip nė nepasakysi... O kaip pats laikaisi?

JUOZAS:- Kaip žirnis prie kelio: visi vėjai užpučia, visos dulkės
uždulka, kas netingi, tas raško...

ONELE:-(antra šeimininkų duktė)Na,tie Pašventupio bernai!
Vis su bėdom,vis su dejavimais,vis su lėmentavojimais:
man tai taip,man tai anaip...Kas iš tokių:nei dievui
žvakė,nei velniui kačerga!

JUOZAS:-(išokdamas į kiemą ir gaudydamas Onelę)Ak,tu man ši-
taip!Aš tau parodysiu - velniui kačerga!..
(Dainuodamas„Mes tuos gaidžius pagausim ir plunksnes
nūrausim„vaikosi Onelę.Toji slepiasi už kitų merginų.
šios Onelę gina).

JUOZAS: - Gudrios,kai jūsų tiek daug,o aš vienas.Bet palaukit
- susirinks daugiau.Tada jūs kitaip užgiedosit!

LIUDVISĖ:- Ojei ktaip!Mes ir dabar galim tau kitaip užgiedoti
(Dainuoja dviem grupėm:vienos klausia,kitos storais
balsais atsakinėja).

Oi berneli,vienturi,
Gal kepurės neturi?
Turiu turiu gal bėnt dvi,
Be snėpelių abidvi.
Oi berneli,vienturi,
Galgi batų neturi?
Turiu turiu bent dvejus,
Tik be padų abejus.

/Senieji šeimininkai neša daugiau suolių- senimui.Jie šaukia:
„Padėkit,mergiotės„!Merginos puola į talką,Vienos neša suolus
kitos baigia kabinti vainikus.Adelė nūsiveda Juozą į šoną).

ADELĖ: - (Pritildytu balsu)-Kas girdėti?

JUOZAS: - Nagi Didžiuliai į Griežionėles didžiausią punda kny-
gų iš pasienio parsibraškino.

ADELĖ: - Ir niekur neužkliuvo?

JUOZAS: - Kaipgi užklius!Ketvertu važiuoja.Didžiulienė su liet-
saigiu,panelės suknelių padurkus paskleidusios,bernio-
kai - brač,po skrybliais.Žandarai tik pagarbą atiduoda..

Adelė:- Tai šiaučiuniokai jau savo dalį pasiėmė?

JUOZAS: - Pasiėmė.Ir man davė.Ciciliškės.(Ploja per kišenę)
Va,čia,atrodo,taip ir spurda kišenėje.

ADELĖ: - Tai gal ir man kokią pasuksi?

JUOZAS: - Tū Kazys atbogins.Ir ne vieną.Pasidairyk vietos,kur
užkišti.

ADELĖ:- Ir Vinco šiandien pas mus nebus?

JUOZAS :- Jį Didžiulių Antanas į Latavėnus išvežė.Ten vakarėlis.
Kažkokį vaidinimą ruošia.Jam ten geriau kalbas sakyti.

ADELĖ: - O Justinas?

JUOZAS: - Matai,ir nenukėntei,širdyt.Nepřapuls ir tėvo Justinas,
nebijok.Dabar jis didesniais reikalais užsiėmęs...

ADELĖ:- Kad nebėgaliu.širdis visą laiką kaip perverta.Kiša jis
galvą tiesiai vilkui į nasrus...

JUOZAS: - Ale kad tas vilkas jau bėisiai iškaršęs, nebe jo dantims Justino sprandas. O ir Justinas - negi vienas...

II. RINKIMASIS

ONELĖ: - Citat, mergiotės, man rodo - nuo Peniankų atidainuoja.
/Visi aptyla. Girdėti merginų daina/.

Kas subatos vakarėli, oi.....
Pyniau rātų vainikėli, oi.....
Nusipynūs vainikėli, oi...
Ėjau vaikščiot su berneliu, oi.....
Ir pakilo šiaurus vėjas, oi.....
Ir nupūtė vainikėli, oi.....
Ir nupūtė vainikėli, oi.....
Į gilujį Dunojėli, oi.....
Vainikėlis plaukte plaukia, oi.....
Mergužėlė balsu šaukia, oi.....
Kitoj pusėj Dunojėlio, oi.....
Pulkas bernelių stovėjo, oi.....
Vienas iš jų atsirado, oi....
Už vainiką galvą deda, oi.....
Vainikėlis ant krantelio, oi....
Bernužėlis ant dugnelio, oi.....
Vainikėlis ant galvelės, oi.....
Bernužėlis ant lentelės, oi.....

/Sueina Peniankų merginos/.

KOSTĖ: - Sveiki ažužeriečiai! Kaip Ilgio ežeras? Ar dar neužako?
ONUTĖ: - Ko jam akti? Ar vandens maža?
KOSTĖ: - Nūgi žmonės kalba, kad ažužeriečiai visuos kampuos tiek jau šoka, tiek jau trypia, kad net Ilgio krantai į vandenį griūna.
ONELĖ: - Ko mums nešokti? Jauni, sveiki, neženoti. Šokame, kad net vyžā ugnį skelia. Va, ir jūs pas mus ko gi atėjote? Negi eitumėt pas kokius nors šventakuprius?
KOSTĖ: - Kas teisybė, tai teisybė. Niekur taip smagu nebūna, kaip pas jus. Dėkui, kad pakvietėt. O ir iš kitur traukia kirbinėm.

/Girdėti vyrų daina, pritariant armonikai/.

Čiulba ulba paukšteliai
Žaliām vyšnių sodely,
Gailiai verkia jauna mergužėlė
Oi, mergele, ko verki
Ašarėles kam lieji,
Ko blaškais kaip pašautas paukštelis.

Ar tėvelis tau barė,
 Šieno grėbti išvarė,
 Ar laukuose šienelį sulijo?

Nei tėvelis man barė,
 Nei šienelio grėbt varė,
 Nei laukuose šienelį sulijo...

Aš bernelį mylėjau,
 Per laukelį lydėjau,
 O jisai pas mane neatėjo...

ADELĖ: -- šeimyniškių jaunimas atgriūva!
 /šeimyniškiečiai prie vartelių dainuoja/:

Mesėjom, mesėjom
 Per kalnus ir miškus.
 Mesėjom, mesėjom
 Per kalnus ir miškus.

Ir atėjom čia šokėjai,
 Smarkiai kojom sutrepsėjom:
 Atdarykit vartelius,
 Ir įleiskit šokėjus...

ADELĖ: - Prašom prašom, sveteliai, prašom, keliauninkai: kiemās vi-
 sas sutvarkytas, baltu smėliu pabarstytas, - gražiai
 jūsu laukiam.

NAPALYS: - (iš šeimyniškių) Užtat ir atplušėm, atšlamėjom visu bū-
 riū (išstumdamas liurbavotą Jurgį į priekį) ir Jurgį at-
 sivedėm.

JURGIS: - /Nerangiai stengdamasis išsisukti iš Napalio rankų/
 Ko tau Jurgis užkliuvo? Kō tau Jurgis užkliuvo? Ko taip
 jau iš karto ant jo dantis pakabinai?

ONELĖ: - Jūrgeli, nebūk toks dagilis nepaliečiamas. Mergaitės!
 Čionai!

/Pradeda ratelį „Jūrgelį, meistrelį“. Jurgis nerangiai slampinėja
 po ratą, bet, kai reikia parodyti, ką daryti, jis staiga
 susivikruoja ir gan žvaliai išpliauškina pliauškutį.
 Paskui į ratą įstumia Onelę/.

(Tuo laiku pasigirsta naktigonių daina).

Subatos vakarėlį
 Balnojau juodberėlį, /2 kartus

Oi lylia lylia lylia,
 Balnojau juodberėlį.

Juodberėlį balnojau
 Pas mergužėlę jojau
 Oi lylia,

Pas mergužėlę jojau
 Keleliū nežinojau
 Oi lylia,

Nujojau šimtą mylių
 Prijojau žalia giria,
 Oi lylia,

O toj žalioj girelėj
Kūkuoj raiba segelė
Oi lyliā.....

Gegutėle raiboji
Kō taip liūdnei kukuoji,
Oi lyliā.....

Ko taip liūdnei kukuoji
Gal vargelius rokuoji,
Oi lyliā.....

PIEMENIOKAS: -(Įpuldamas) Naktigoniai atidainuoja!

/Visi sužiūrā ir suklūsta/

Naktigonių daina:

Šiā naktelę per naktelę
Aš miegelio nemiegojau.

Aš miegelio nemiegojau,
Ant žirgelio prarymojau.

Ant žirgelio prarymojau,
Sau mergelę prisviliojau...

NAKTIGONIAI: -/Sueidami kieman/Ot subuvimas - tai subuvimas!
Jaunymėlio gražumėlis! Senimėlio rimumėlis!

/Sėnimas per visā jaunimo rinkimasį taip pat po vienā, po du su-
eina. Vieni susėda ant suolų, kiti šnekasi prie tvoros/.

Naktigoniai sukasi apie merginas. Vienas jų, armonika pritardamas
užtraukia:

Jūs mergaitės,
Jūs aguonos,
Jūs be mėsų -
Kaip be duonos
Dzingul dzingul dzingulia....

Merginos atsikerta:

Jūs berniukai,
Jūs šalbieriai,
Jūs nė mėsų
Kavalleriai
Dzingul dzingul dzingulia....

Vyrai:

Jūs mergaitės,
Jūs petruškos,
Jūs be mėsų
Kaip be drūskos.
Dzingul dzingul dzingulia....

III. VAKAROJIMAS.

Vėl tas pats piemenukas - uždusęs: Muzikantai, muzikantai atvažiuoja!

Tas pats naktigonis su armonika:

Atvažiuoja Traupio tuinas,
Pirma ratai, paskui kuinas...

/Papuoštais arkliais atvažiuoja muzikantai. Visi juos pasitinka/.

ADELĖ: - /Net susiimdama rankas/-Nu ir sudulkėję, nū ir nupilkėję! Mergaitės, nupūstykit dulkes nuo muzikantų. Matot kokie: nesuprasi, kur akys, kur burna.

/Mergaitės - kuri ranka, kuri - skarele dulkina muzikantus, kai kurie jų nusivelka švarkus ir patys, panešę toliau, juos purto. Į būrį įsisuka Onelė su didžiule beržo šluota/.

ONELĖ: - Katras labiausiai miltuojas? Duokit jį šen! Mergaitės, laikykit! Va taip, va šitaip - išilgai sveikatos! (Vanoja muzikantą).

MUZIKANTAS: - Oi, oi! Broliai! Gelbėkit! Iki gyvos skūros kerta! (Ištrūksta iš merginų).

Vyriausias MUZIKANTAS: - Gana! Gana! Visi jau gražūs, visi jau švartūs... Imam ir padarom pradžia...

/Groja polka, po to - klumpakojį. Visi šoka. Onelė, kažkaip negavusi poros, šoka su šluota. Kiek pašokusi pašluoja prie šokančios poros, merginai įteikia šluotą, o pati šoka su pastarosios partneriu, po kiek laiko su šluota šokusi mergina taip pat padaro su kita pora ir t.t. ir t.t.

Po to šokamas „Klumpakojis“.

Žodžiu, visi gerai pasišoka.

JUOZAS: -(šluostydamasis prakaitą)-Uch, priilsau kaip rugius piovęs..

NAPALYS: - Mergaitės! Kam taip nualsinot JUOZĄ? Kaltos! Matyt, sukotės kaip apatinės girnapusės. Kur tu matęs, kad vakaruškų pradžioj šitoks vyras kvapą išleistų!

ONELĖ: - Aš ir sakiau, kad pašventupio vyrai visi tokie netikėtik „ai“ ir „oi“...

NAPALYS: - Užtat šeimyniškių vyrai - kaip ažuolai. Vienas Jurgis ko vertas! Ei, Jurgi, pasirodyk, kaip tu atrodai, vieną polką pašokęs.

/Išlenda Jurgis tyčia kažkaip persimetęs, vienas petys - į priekį, velka dešinę koją/.

JURGIS (iškilmingai)- šit kokis aš!

MERGINOS (kvatodamos)-šeimyniškių ažuolas!

ONELĖ: - (Prišokusi ir užryšusi Jurgiui akis)-Na, Jurgi spugi, pasirodyk, kad nesi iš kelmo spirtas! Gaudyk!

/Jurgis, vėl tapęs vikriu, sugauna vieną, apglostęs sako „Napalys“ ir nori duoti tam niūksą. Mergaitės šaukia „Ne! Gaudyk toliau!“ Sugavęs mergaitę, Jurgis rėkia „Adelė“, „Ne!“ Kažkas jam pakiša stačiai laikomą suolą. Jurgis prisilietęs iškilmingai apreiškia: „Čia tai pana Darata!“ Visi juokiasi. Pagaliau atspėja Razaliutę. Dabar gaudė Razaliutė. Kažkas jai pakiša grėblį. Razaliutė sako: „Čia tai jokios abejonės Simo dantys“. Visi atsisukę į Simą juokiasi.

JUOZAS: - O dabar daina/Pats užveda/.

Pjaun broliukai žalioj lankoj
Baltus dobilėlius
Oi, oi, oi, oi, oi, baltus dobilėlius.

Bepjaudami sudamojo:
Nulaužė dalgelę
Oi,

Ein mergelė per kiemelį,
Pilka sėrmegėle
Oi,

Kad ir pilka sėrmegėlė
Bet skistūs veideliai
Oi,

Merginos nenusileidžia:

Eik, sesute, darželin,
Seserėle, darželin,
Skink žaliasias rūtėles,-
Dabar tavo dienelės...

Nei aš eisiu darželin,
Nei aš skinsiu rūtelių,
Bijau jauno bernelio,
Kad nepasidabotų.

Aš neturiu šimtelių,
Nei sukrautų kraitelių,
Visas mano turtelis -
Žalių rūtų darželis.

Man nereikia šimtelių;
Nei sukrautų kraitelių,
Linksma mano širdelė,
Bet tik graži mergelė.

Trečią dainą dainuoja ir vyrai, ir merginos:

Per girią girelę
Saulutė tekėjo,
O pro stiklo langelį
Močiutė žiurėjo.

Klausiu tave, dukrelę,
Kur tu vaikštinėjai,
Kodėl tavo vainikėlių
Raselė užgavo.

Anksti rytą ryteli
Ėjau vandenėlio,
Tenai mano vainikėli
Raselė užgavo.

Netiesā, dukrele,
Netikri žodeliai:
Po berželiu su berneliu
Žodelį kalbėjai,
Tenai tavo vainikėli
Raselė užgavo.

ONELĖ: - O dabar - rateli!(Pati pradeda).

Šokami rateliai:
„Gražus mėsų-jaunimėlis“ ir
„Šitam dideliam būry“.

BALSAI: - Tai ir pasakojimas (juokiasi).

PIRKLIS: - (Jaučia kėpą ir gėdą) - Žinote, mergiute, kad
jums teks mokytis.

BALSAI: - Oho, pasakojimas su pirklėli.

PIRKLIS: - Nuvešiam vieno jaunykli pirėtis. Įsėjam tūton - ner-
gų nė, pasikavę, ir iš klouno tūp.

- Kadgi mē šita vėrus daktari?

- Kad mē gi jauna, - paka tėvus.

Daktarė užgėdė, išėjus galvu išliko iš mē pedėms ir sakė:

- Ratel, tai darbai dirbti, tai jau nejauna, o kai toket,
tai jauna.

(Bernai juokiasi).

- Ir at pasakysiu, - pasišėmė vieno iš drėsenų mē-
gint:

„Kunige per šepėli, klouna mergalė“:

- Ir mēfėlėpėi kur nors pūlėlytė, mēfėlėpėi - rei-
kia spėvidėm.

O jėnai:

- Nešėpėm, mēfėlėi, mēfėlėm, ir nieko mēfėpėm. Pūlėlėi!
mėlėm mē pasakėm pūlėm ir tai vėlėm pasakėm.

(Vėl juokiasi).

I vakarą atėjo ir kaimo pasakorius, visų piršlių vadinamas. Kol jauni šoko, pasišnekučiavęs senimo būrelyje, jis išeina labiau į priekį, išsitraukia iš burnos pipkę...

PIRŠLYS: - Kas vakaruškoj tyli, to niekas nemyli.

KELETAS BALSŪ: - O, piršlys melagis. Papasakos. Tik klausykis.

(Prieina jaunimo grupelė arčiau).

PIRŠLYS: - Bernas narėja ženytis vienū mergu iš bagatų namų. Pasipraše, kad aš jam piršliu pabūčiau. Važiuodami sugalvojam patikrinti, kokia ta merga yra. Kiek pabuvau pirkioj ir išėjau pažiūrėt arklių. Ineinū būdavodamas, kad kumelys apsirga. Tik kažna ar vaistų gausma. Klausia, kokių vaistų. Nekažnakakių, sėkau, kai minka duonų ir lieka unt alkūnių tešlas priskrebusias, raikia su peiliu trūpučiuku pagrūndyti... Merga atasmauke runkovį ir saka: „Aš visų runkų pamėrksiu undenin, tadū nuskusiu visų tešlų. Bernus tik žvilgt žvilgt in mergas runkų, in mani, aš kepures ir pra duris.“

BALSAI: - Taip ir nesupiršai. Aja-jai! (Juokiasi).

PIRŠLYS: - (Arba kitas iš senesnių) - Žiūrekit, mergiotes, kad jum teip nebūtų.

BALSAI: - Dar papasakok ką piršlelį.

PIRŠLYS: - Nuvežiau vienu jaunykį pirštis. Inėjam trabon - mergas nēr, pasikavojus. Aš ir klausiu tevų:

- Laisi už šitą berną dukterį?

- Kad da gi jauna, - saka tėvus.

Dukte užgirda, užpykus galvu iškiše iš už pečiaus ir saka: - Matai, kai darbui dirbti, tai jau nejauna, o kai tekėt, tai jauna.

(Bernai juokiasi).

- Ir aš pasakysiu, - pasišauna viena iš drąsesnių merginų:

„Kunigas per išpažintį klausia mergelės: -

- Ar neužslėpei kur nors cicilistų? Jeigu užslėpei - reikia spaviedotis.

O jinai:

- Neslėpiau, kunigėli, nemačiau. Aš nieko neslėpiu. Kunigėli mačiau su gospadine šposuojant ir tai visiems papasakoju.“

(Visi juokiasi).

DĒDIENĒ: - Ak ta magdė tauškalė. Moterytės, vyrai, ganā sėdėt,
parodykim jaunumui kaip senieji šoka. Muzikantai,
Kadrilių!

Senieji šoka Kadrilių, Padispaną.

Baigiant šokti padispaną Juozas pasivadina į šalį Adelę.

JUOZAS: - Antanas Didžiulis parašė naują eilėraštį. Gal norė-
si paskaityti.

Adelė: - Duok, Juozai, aš nusirašysiu.

JUOZAS: - (duodamas sulankstyta lapelį deklamuoja):

Bė poilsio, miego jie dirbo iš vieno,
Vis tarės, kalbėjosi, mastė,
Kaip vargo kankinamoms minioms žmonelių,
Teisingąjį kelią atrasti.

ONUTĖ: - Mergiotės, berniokai, pažaiskim „Katinas ant pečiaus tu-
pėjo“.

(Įvadina visus į ratelį).

Katinas ant pečiaus tupėjo,
Pelę įsikandęs turėjo.
Šerk katinuiskaron,
Nežiūrėdamas katron.

BALSAI: - O dabar padainuokim. Ką dainuosim. (Apie Paežerių kai-
mą).

Šią naktį per naktį miego nēmigau,
Per visą Lietuvą minčiu važiavau.
Niekur nėra taip rasti,

2k. Kaip Paežerių žmonės prasti
Ir neturtingi.

Paūčiais susijūosi kaipo pundeliai,
Krutinės išvėpi kaipo žydėliai,
Platūs dantys kaip vargonai,
Ilgos nosys kaip vargonai,
Ilgos ir kreivos.

Pas juos nėra peilio, ką atsiriėkti.
Pas juos nėra bliūdo, kur insipilti.
Kruopų su tarku padėjo,
Ir tos žemėn išbirėjo,
Gal buvo kiaura.

Kažkas užtraukia „Saulutė raudona“, ir kiti tuo pat pritaria:

Saulutė raudona,
Vakarą netoli.
Paleisk mane, mōtinėle,
Su saule namolia.

Eisiu į darželį,
Skinsiu tris rūtėles.
Skinsiu broliui ir tėveliui,
Ir šelmiui berneliui.

Broleliui rūtėlę,
Tėveliui mėtelę.
O tam šelmiui bernuželiui
Piktąją dilgėlę.

Eisiu į stainelę,
Rinksiu tris žirgelius.
Rinksiu broliui ir tėveliui
Ir šelmiui berneliui.

Broliui juodberėlį,

O tam šelmiui bernuželiui
Ožį pabalnosiu.

Mūzikantai užgroja valsą. Visi šoka. Nustojus groti tuoj pat
vaikiniai ir merginos sustoja ratuku, šoka „Noriu miego“.

Noriu miego, saldaus miego,
Negaliu užmigti.
Jaučiu kiemė mergužėlę,
negaliu sutikti.

Siunčiu tarną ir tarnaitę
pažiūrėt, ką veikia.
Skina, pina vainikėlį
Iš žalių rūtelių.

Beskindama, bepindama
Sū vainiku kalba
Mielas mano vainikėli,
Kur aš tave dėsiu.

ADELĖ: - O dabar visi klausykit. Pasakysiu mįslę. Kas atspės, pradės dainą.

Mano tėvas turi lygius laukus,
Tame lauke - ažuolės,
Tame ažuole - dvylika šakų,
Ant kiekvienos šakos - keturios šakelės.

Kas?

Keli balsai spėlioja neteisingai.

KOSTĖ: - Aš žinau: Metai, 12 mėnesių ir keturios savaitės.

ADELĖ: - Teisingai. Kostė pradeda.

KOSTĖ užtraukia:

Saulutė nusileido,
Mėnulis užtekėjo.
Jauna graži mėrgelė
Pro langelį žiūrėjo.

Ko sėdi už stalelio,
Ko žiūri pro langelį,
Ko neini į darželį
Skinti žalių ratelių.

Nei man rėteles skinti,
Nei vainikėlis pinti.
Mañ dieną naktį rūpi,
Kaip su berneliu būti.

Muzikantai užgroja suktinį. Jaunimas sustoja ir šoka.

Penionių jaunimas ruošiasi eiti į namus. Vienas iš jų pulko kreipiasi į jaunimą.

- Gal jau čėsas ir į namus traukti, kol pareisma, tai ir saulė patekės.

Muzikantai užgroja suktinį. Visi šoka.

Po to dėkoja muzikantams, šeimininkams, užkviečia vakaruškon ateinančiam šeštadieniui į Niuronių kaimą.

Dainuodamas jaunimas išsiskirsto.

Scenarijaus autoriai:

T. Mikeliūnaitė ir

M. Telksnytė.

Šeiminkės ruošė kumė,
buoj valkeniškos ponaletės

~~James Smith~~
James Soka, o
senimas pasidyrūt musolo.

Foto y. Prothelio
1945m.

Subatvekaris muzikantai

Staktygonis etajo ; uakomsko

Foto J. Prokkelis

1945

Linum catharticum / molle
nr serinum

Foto J. Pretkelis
1975

Subadvektis

piršlys - mdaigis
(J. Inkarionis)

Foto J. Protkelis
1945m.

Yes myrtle juncos -

Photo of Prattel's
1945.

Heopseidaro valkeriskos
be zaidimuz

Foto J. Pretkelis
1945m.

